

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Sžo/49/2013
Identifikačné číslo spisu:	1011201913
Dátum vydania rozhodnutia:	12.08.2014
Meno a priezvisko:	JUDr., Ing. Miroslav Gavalec
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:1011201913.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací v právnej veci žalobkyne: Všeobecná zdravotná poisťovňa, a.s., IČO: 35 937 874, so sídlom Mamateyova č. 17, 850 05 Bratislava, proti žalovanému: Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, so sídlom Želova č. 2, 829 24 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu, na odvolanie žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 19. februára 2013 č.k. 3S 240/2011-30 v spojení s opravným uznesením zo dňa 6. augusta 2013 č.k. 3S 240/2011-41, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 19. februára 2013 č. k. 3S 240/2011-30 v spojení s opravným uznesením zo dňa 6. augusta 2013 č.k. 3S 240/2011-41 r u š í a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

I.

Konanie na správnom orgáne

1. Rozhodnutím č. : DK 91/000502/2006/R zo dňa 16.09.2006 (č.l. 8) predseda žalovaného v zmysle § 84 v spojení s ustanovením § 23 ods. 1 písm. e) a § 77 ods. 1 zákona č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej na účely rozsudku len „zák. č. 581/2004 Z.z.“) a § 46 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej na účely rozsudku len „Správny poriadok“) vyhovel podľa § 23 ods. 2 zákona č. 273/1994 Z.z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní (ďalej len „zák. č. 273/1994 Z.z.“) odvolaniu platiteľky poistného J., bytom T. a zrušil podľa ust. § 59 ods. 2 Správneho poriadku platobný výmer Všeobecnej zdravotnej poisťovne so sídlom v Bratislave, pobočka Nové Zámky z dôvodu porušenia povinnosti ustanovenej v § 16 ods. 3 v spojení s ust. § 23 ods. 2 zák. č. 273/1994 Z.z.

Podľa § 84 zák. č. 581/2004 Z. z. v znení účinnom ku dňu vydania napadnutého rozhodnutia žalovaného (16.09.2011) začaté správne konania doterajšej zdravotnej poisťovne právoplatne neskončené do dňa

vydania právoplatného povolenia na základe tohto zákona dokončí úrad. Ak doterajšia zdravotná poisťovňa na základe schváleného transformačného projektu nezaloží akciovú spoločnosť do 31. marca 2005, začaté správne konania právoplatne neskončené do 30. septembra 2005 prechádzajú na úrad 1. októbrovom 2005.

Podľa § 23 ods. 1 písm. e) zák. č. 581/2004 Z. z. v citovanom znení predseda úradu rozhoduje o rozkladoch proti rozhodnutiam úradu vydaným v prvom stupni, a to na návrh ním ustanovenej poradnej komisie.

Podľa § 77 ods. 1 zák. č. 581/2004 Z. z. v citovanom znení na konanie a rozhodovanie úradu sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní, ak tento zákon neustanovuje inak.

2. Vo svojom rozhodnutí žalovaný uviedol, že žalobkyňa Platobným výmerom č. 2254/2004/b2 z 22.06.2004 (č.l. 4) hore uvedenej platiteľke poistného za obdobie 01.01.1995 do 28.02.1996 uložila zaplatiť žalobkyni:

- v zmysle ustanovenia § 23 ods. 2 zák. č. 273/1994 Z.z. poplatok z omeškania vo výške 0,2% z dlžnej sumy poistného na zdravotné poistenie (ďalej len „poistné“) v sume 631,97 € [t.j. v čase rozhodovania 19.039,-Sk] a

- v zmysle ustanovenia § 31 ods. 2 Správneho poriadku trovy konania v sume 1,46 € [t. j. v čase rozhodovania 44.- Sk].

3. Na základe odvolania podaného hore menovanou účastníčkou J. (dlho pretrvávajúca choroba a sociálne dôvody) žalobkyňa postúpila žalovanému v zmysle ustanovenia § 84 zák. č. 581/2004 Z.z. právoplatne neskončené správne konanie.

4. Ďalej žalovaný s poukazom na zmenu ustanovenia § 21 ods. 1 zák. č. 273/1994 Z.z. vykonanú zákonom č. 124/1998 Z.z. s účinnosťou od 01.06.1998, ktorého obsah bol vyložený prostredníctvom rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej na účely rozsudku len „Najvyšší súd“) pod sp.zn. č. 3Szd/1/2010 nasledovne:

„právo predpísať poistné v 10 ročnej premlčacej lehote sa vzťahuje len na poistné, ktorého splatnosť nastala po účinnosti zákona č. 124/1998 Z.z.“ [t.j. od 01.06.1998],

vyslovil záver, že premlčaniu v tomto prípade nepodlieha poplatok z omeškania ako pohľadávka, ale procesné právo zdravotnej poisťovne na predpísanie poplatku z omeškania.

Pre právny stav účinný do 30.05.1998:

Podľa § 21 ods. 1 zák. č. 273/1994 Z.z. právo predpísať poistné sa premlčí za tri roky odo dňa jeho splatnosti.

Podľa § 21 ods. 2 zák. č. 273/1994 Z.z. platí, že ak zamestnávateľ neprihlásil svojho zamestnanca do poistenia alebo ak samostatne zárobkovo činná osoba, spolupracujúca osoba alebo osoba uvedená v § 10 ods. 2 nespĺnili oznamovaciu povinnosť, hoci tak boli podľa tohto zákona povinné urobiť, právo predpísať poistné sa nepremlčuje.

Podľa § 21 ods. 3 zák. č. 273/1994 Z.z. právo vymáhať poistné sa premlčí za tri roky odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa toto poistné predpísalo.

Podľa § 21 ods. 4 zák. č. 273/1994 Z.z. pre právo vymáhať prirážku k poistnému, poplatok z omeškania, pokuty a poplatok za nesplnenie oznamovacej povinnosti platia obdobne ustanovenia odsekov 1 až 3.

Pre právny stav účinný od 01.06.1998:

Podľa § 21 ods. 1 zák. č. 273/1994 Z.z. právo predpísať poistné sa premlčí za desať rokov odo dňa jeho splatnosti.

Podľa § 21 ods. 2 zák. č. 273/1994 Z.z. platí, ak zamestnávateľ neprihlásil svojho zamestnanca do poistenia alebo ak samostatne zárobkovo činná osoba, spolupracujúca osoba alebo osoba uvedená v § 10 ods. 2 nespĺnili oznamovaciu povinnosť, hoci tak boli podľa tohto zákona povinné urobiť, právo predpísať poistné sa nepremlčuje.

Podľa § 21 ods. 3 zák. č. 273/1994 Z.z. právo vymáhať poistné sa premlčí za tri roky odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa toto poistné predpísalo.

Podľa § 21 ods. 4 zák. č. 273/1994 Z.z. pre právo vymáhať prirážku k poistnému, poplatok z

omeškania, pokuty a poplatok za nesplnenie oznamovacej povinnosti platia obdobne ustanovenia odsekov 1 až 3.

II.

Konanie na prvostupňovom súde

A)

5. Proti tomuto rozhodnutiu podala žalobkyňa na Krajský súd v Bratislave žalobu zo dňa 1.12.2011.

6. Žalobkyňa zdôrazňujúc to, že síce jej nárok vznikol v čase platnosti ust. § 21 ods. 1 zák. č. 273/1994 Z.z. účinného do 31.05.1998, tak následne novelou predmetného ustanovenia došlo k predĺženiu premlčacej lehoty z 3 až na 10 rokov.

Podľa žalobkyne pri predpisovaní pohľadávky platobným výmerom postupovala v súlade s právnou úpravou platnou v čase, keď o predmetnej pohľadávke rozhodovala. Navyše zákonodarcu v prechodných ustanoveniach stanovil, že na poistné, ktoré odo dňa účinnosti novej právnej úpravy nie je premlčané, sa nevzťahuje 3 -ročná ale 10 - ročná premlčacia lehota.

7. Žalovaný prostredníctvom svojho vyjadrenia z 24.01.2012 opätovne odkázal na rozsudok Najvyššieho súdu sp. zn. 3Szd/I/2010 (viď bod č. 4), podľa ktorého právo predpísať poistné v 10 - ročnej premlčacej lehote sa vzťahuje len na poistné, ktorého splatnosť nastala po účinnosti zákona č. 124/1998 Z. z., t.j. od 01.06.1998.

B)

8. Krajský súd v Bratislave ako súd prvého stupňa preskúmal napadnuté rozhodnutie v rozsahu dôvodov uvedených v žalobe ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že žaloba nie je dôvodná.

9. Z obsahu pripojeného administratívneho spisu krajský súd zistil, že dňa 21.06.2004 začalo správne konanie voči platiteľke poistného J. vo veci nesplnenia povinnosti platiť poistné na zdravotné poistenie včas a v správnej výške. Kontrolou bolo zistené, že platiteľka poistného porušila svoju povinnosť platiť poistné včas a v správnej výške ustanovenú v § 10 ods. 2 ako aj v § 18 ods. 2 zák. č. 273/1994 Z.z. za kontrolované obdobie od 01.01.1995 do 28.02.1996. Dlhé poistné predstavovalo sumu 3.024 Sk.

Na základe uvedeného zistenia Všeobecná zdravotná poisťovňa so sídlom v Bratislave, pobočka Nové Zámky predpísala platiteľke poistného platobným výmerom č. 2254/2004/bl zo dňa 22.06.2004 poplatok z omeškania v sume 103,- Sk a trovy konania v sume 44 Sk.

10. Ďalej krajský súd poukazujúc 28.02.1996 sa v zmysle zák. č. 273/1994 Z.z. vzťahuje 3 - ročná premlčacia lehota. Úrad ako druhostupňový správny orgán má za to, že zdravotná poisťovňa ako prvostupňový správny orgán nebola oprávnená predpísať.

11. Krajský súd po preskúmaní spisového materiálu a administratívneho spisu žalovaného dospel k uzavreniu svojho zistenia, že neboli zistené žiadne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali zmenu alebo zrušenie napadnutého rozhodnutia.

III.

Odvolanie žalobkyne/stanovisko žalovaného

A)

12. Prostredníctvom súdneho odvolania z 08.04.2013 (č.l. 32) žalobkyňa vyslovila nesúhlas so závermi odporcu s podporou odvolacieho dôvodu podľa § 205 ods. 2 písm. f) O.s.p.

Pri svojich námietkach a právnych názoroch najmä poukazovala na rozsudky Najvyššieho súdu sp. zn. 9 Sžso/22/2011 a 9 Sžso/29/2011, v zmysle ktorých je nutné zväžiť aj tú právne relevantnú skutočnosť, že od 01.01.2005 zák. č. 273/1994 Z.z. bol nahradený zákonom č. 580/2004 Z.z., ktorý prostredníctvom ustanovenia § 32 ods. 1 upravuje plynutie premlčacej lehoty pri pohľadávkach, ktoré vznikli za účinnosti zák. č. 273/1994 Z.z.

13. Navyše žalobkyňa poukázala na skutočnosť, že žalovaný správny orgán mal rozhodovať v zmysle zákona platného v čase keď rozhodoval, tzn., že mal postupovať podľa § 32 ods. 1 zákona č. 580/2004 Z. z. a teda na daný prípad aplikovať 10 ročnú premľaciu lehotu.

14. Záverom odvolania, ktoré Najvyšší súd Slovenskej republiky nebude, vzhľadom na nižšie uvedené zrušovacie dôvody (najmä objasnené v bode), celkom analyzovať, navrhovala konajúcemu súdu, aby rozsudok krajského súdu zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

15. Žalovaný vo svojom vyjadrení z 31.05.2013 (č.l. 36) polemizoval s odvolacími námietkami žalobkyne so záverom, aby odvolací súd podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil napadnutý rozsudok krajského súdu ako vecne správny.

IV.

Právne názory odvolacieho súdu

16. Najvyšší súd ako odvolací súd (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní podľa § 212 v spojení s § 246c ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej v texte rozsudku tiež „O.s.p.“). Po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je podľa ustanovenia § 201 v spoj. s ust. § 250ja ods. 1 O.s.p. odvolanie prípustné, vo veci v zmysle dôvodov uvedených v § 250ja ods. 2 v spojení s § 214 ods. 2 O.s.p. nenariadil pojednávanie a po verejnej porade senátu jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné a napadnutý rozsudok je potrebné zrušiť a vrátiť na ďalšie konanie z dôvodu podľa § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p.

17. Z pripojeného administratívneho spisu pre Najvyšší súd vyplýva, že správne orgány konali v správnom konaní okrem navrhovateľky aj s vyššie uvedenou (viď bod č. 3) účastníčkou: pani J., T.. Podľa § 250 ods. 1 O.s.p. účastníkmi konania sú žalobca a žalovaný. Súd aj bez návrhu uznesením priberie do konania účastníka správneho konania, ktorého práva a povinnosti by mohli byť zrušením správneho rozhodnutia dotknuté.

18. Podľa názoru odvolacieho súdu súd prvého stupňa v danej veci nepostupoval v intenciách citovaného zákonného ustanovenia, pretože z administratívneho spisu žalovaného jednoznačne vyplýva skutočnosť, že odvolanie proti prvostupňovému rozhodnutiu orgánu (v prejednávanej veci teraz žalobkyňa) podala pani J. ako účastník správneho konania a hoci táto osoba ďalej nevykonala žiadny dispozitívny úkon a ani sa nedomáhala prieskumu správnych rozhodnutí súdnym návrhom, je jednoznačne účastníkom správneho konania (viď definícia účastníctva v zmysle § 14 Správneho poriadku).

19. Krajský súd sa mal preto v rámci svojej rozhodovacej činnosti skúmaním procesným podmienok pre možnosť ďalšieho konania, medzi ktoré nepochybne patrí aj ustálenie okruhu účastníkov (s ktorými správne orgány konali a ktorým aj doručovali preskúmané rozhodnutia) zaoberať, pričom mal ďalej postupovať v intenciách vyššie citovaného zákonného ustanovenia.

20. Najvyšší súd už prostredníctvom svojej judikatúry (najmä uznesenia sp. zn. 1 Sžr 72/2012 z 13.11.2012) zdôraznil, že na základe teleologického výkladu hore uvedeného ustanovenia § 250 ods. 1 O.s.p. je nepochybné, že vôľou zákonodarcu bolo v preskúmvacom súdnom konaní podľa Druhej hlavy 5. časti O.s.p. zabezpečiť takú ochranu účastníkovi správneho konania, ktorého práva a povinnosti by mohli byť zrušením správneho rozhodnutia dotknuté, že týchto účastníkov priberie do konania aj bez návrhu.

21. Podľa názoru odvolacieho súdu súd prvého stupňa v danej veci nepostupoval v intenciách citovaného zákonného ustanovenia, pretože z administratívneho spisu žalovaného jednoznačne vyplýva

skutočnosť, že si krajský súd neustálil riadne okruh pôvodných účastníkov správneho konania. Pritom je nepochybné, že nielen z hľadiska vznesenej argumentácie paňou J. ale aj vzhľadom na nutnosť poskytnutia súdnej ochrany jej právam, je menovaná osoba jednoznačne účastníkom správneho konania, ktorej práva by prípadným zrušením preskúmaného správneho rozhodnutia nepochybne mohli byť dotknuté.

22. Pokiaľ krajský súd nekonal so všetkými účastníkmi konania, svojím postupom odňal právo na súdny proces tým účastníkom, ktorí nimi boli aj v správnom konaní a ktorým právo byť účastníkom preskúmavacieho konania zaručuje zákon v § 250 ods. 1 O.s.p., a teda im odňal možnosť konať pred súdom (§ 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p.).

V zmysle rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu pod odňatím možnosti konať pred súdom treba rozumieť taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

V.

23. Najvyšší súd vzhľadom na vyššie uvedené napadnutý rozsudok krajského súdu postupom podľa § 250ja ods. 3 posledná veta v spojení s § 221 O.s.p. z dôvodu podľa § 221 ods. 1 písm. f) zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie v zmysle § 246c ods. 1 v spojení s § 221 ods. 2 O.s.p.

24. Odvolací súd sa vzhľadom na procesné pochybenie súdu prvého stupňa vecou samou nezaoberal. Povinnosťou súdu prvého stupňa bude rozhodnúť o pribratí do preskúmavacieho konania účastníkov konania v zmysle § 250 ods. 1 O.s.p., konať s nimi a po rozhodnutí vo veci samej im doručiť konečné rozhodnutie vo veci.

25. O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd nerozhodoval, pretože s poukazom na § 224 ods. 3 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 bude povinnosťou súdu prvého stupňa rozhodnúť aj o náhrade trov odvolacieho konania v novom rozhodnutí vo veci.

24. Na základe zisteného skutkového stavu, uvedených právnych skutočností, po vyhodnotení námietok žalovaného Najvyšší súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu n i e j e prípustný opravný prostriedok (§ 246c ods. 1 O.s.p.).